

Añaskitu

Iskay chunka ukniyuq N° 21. Agosto del 2000

Suplemento del Conciur ñawpaqman N° 87

"Kay jallp'a patapi qhura jina kawsakuyku"

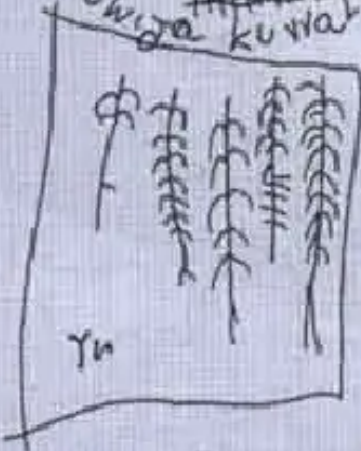
wasin paubitaqta

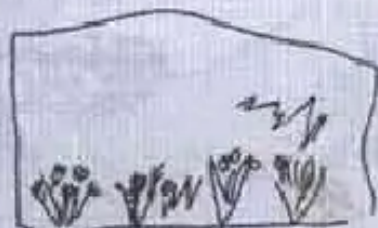
Sara Trujan

uwija kuraknin

yu

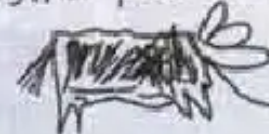
papa

waka kuraknin

wuyisnin paubitaqta

Burruhpis watasqa

Riqsinarikuna

Walla'ani wawakunapaq

"Añaskitu", yachachik Victor Lunawan parlarirqa, ñapis wallayarinña, kay jinataq wawakunaman nin:

"Sutiy Victor Luna, educador Wallatanimanta kani. Alejo Velzpaq masishin kay jinata maqaykuwanku. Sanuyachkaniña, mana wañuchiya atiwankuchu, sanuña kani.

Ancha llakisqa tarikuni, manaraq ripuyta atisqayrayku. Llaqtaypi ama llakikuchkunkuchu, alliwan jap'iqallachunku tukuy imata, ama waqkunapi t'ukuchunkuchu".

Ama qunqaychu. qanpis qillqarimuyta, siqimuyta, willaykunata, imasmarikunata, willariymuyta atinki.

"Tata Santiago raymipi, uk qutupi tantarikuspa "Ñañas Cabrera" sutiyaq, takirispas tushirirqanku. Mario Cabrera, Quito Cabrera, Pedro Cabrera ima.

Raqaypanpamanta

Sindicato Titillamanta, Genaro García kani, Educador, Yanapaq kani. Añaskitu kunan willarisqayki imasmari manta

Imasmari ima kanman

qanllataq wañichiwaq
qanllataq waqawaq
Chayqa cebolla

Imasmari ima kanman

rinman jamunman
kikillanpipuni kachkanman
Chayqa maran uña

Raqaypanpa 14 de marzo killapi 1999 watapi, kayta qillqarimuyki Añaskitu qanpaq

Wawakuna Sanipaya yachay wasipi, Luzmila Carpioq wayñunta takirinku

Ama suwa, ama llulla,
ama chinkachunchu
Ohichwa parlainchik
ch'uwalla kapuchun

Waranga watapis kachun
ama chinkachunchu
Ohichwa parlainchik
ch'uwalla kapuchun

Tatakuna Imaynata llank'anku

Qskay wawakuna kaqaypanpa chiqamanta,
tatasninkuq llak'ayninmanta qillqarinku

Tatanchikmanta

Tatay warwichuta llank'an, papata tarpun, sarata tarpun, trigota tarpun. Tatay wasita ruwan. Tatay bueyta michin, cosechan, chagrapi sarata ruthun, llant'aman rin, chhalla pilunan, sarata tipin, chantaqa wasiman apamun. Chaymantaga trigota ruthun, qhipaman trillan, wayrachin. papata allan, cebadate tarpun. Faustino Caero Salazar.

Tatayki, mamayki ruwayninkuta kayman qillqariy, siqiykunayuta.

Maxo Salazar

Emiliana Sanduval

La familia

Tataypata sutin Jacinto, payqa montepi sarata tarpun, papatapis tarpullantaq, tatayqa trigota tarpun. Mamaytaq nuqaykupaq mikhunata wayk'un. Chanta mamayqa uywata michimun. Tatay papata allan, chanta sarata tipin. Mamaytaq mikhunata wayk'uspa, tataypaq monteman apan, - Juvita Albarracin.

kimsa

Ayllunchikta
riqsirina

"Jallp'api kawsay

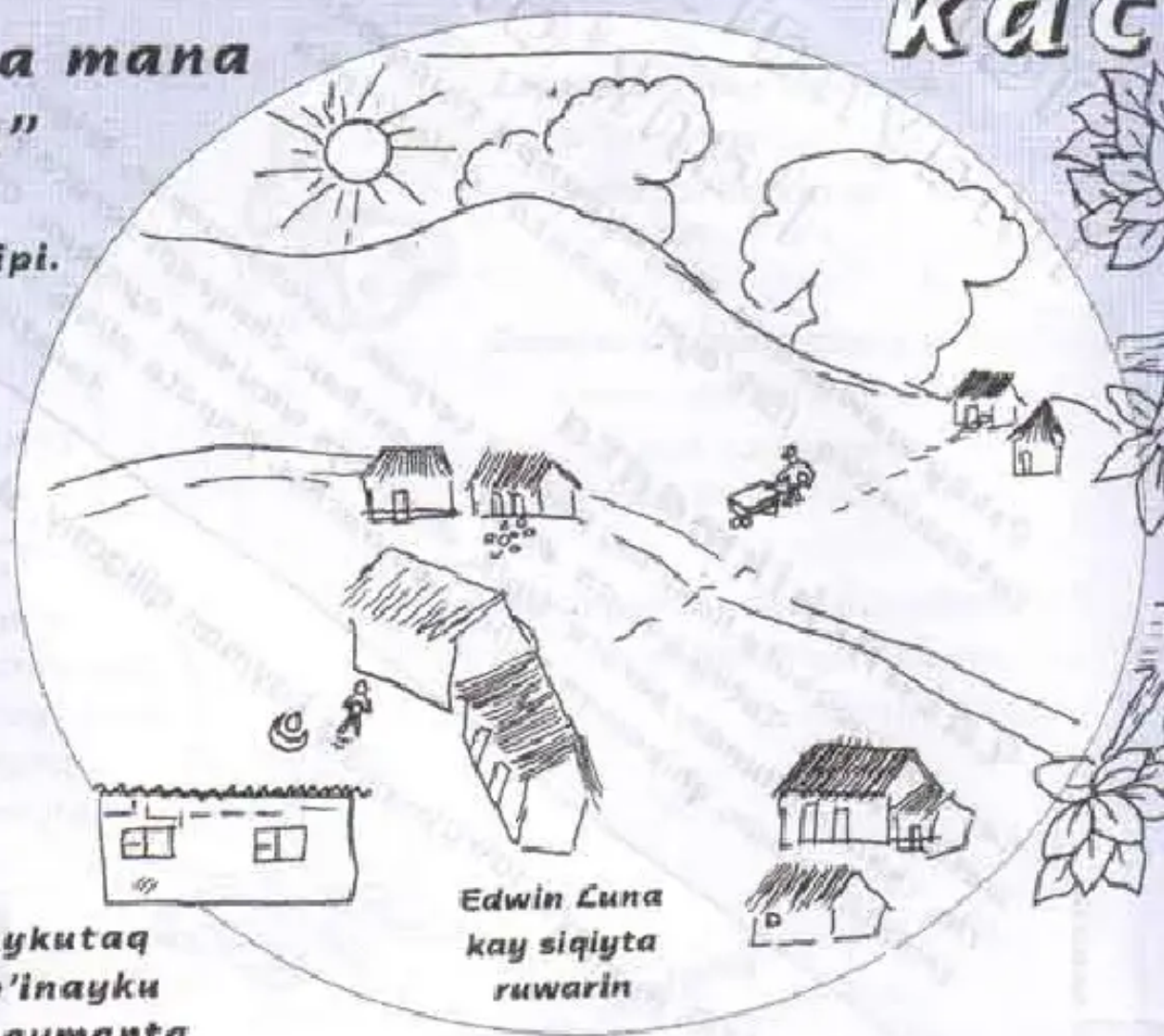
kac

"Jallp'aykumanta mana kuyurisqaykuchu"

Nuqa Kawsakuni Wallat'anipi.
Elaqtayqa ancha chiri,
chaypiqa mana ni ima
puqunchu. Tiyan llama,
oveja, alpaka, wallpa,
wallat'a.

Kawsakuyku q'alitunpi
phisqa chunka runakuna,
yachay wasiytaq
Chillaviman pertenečen.

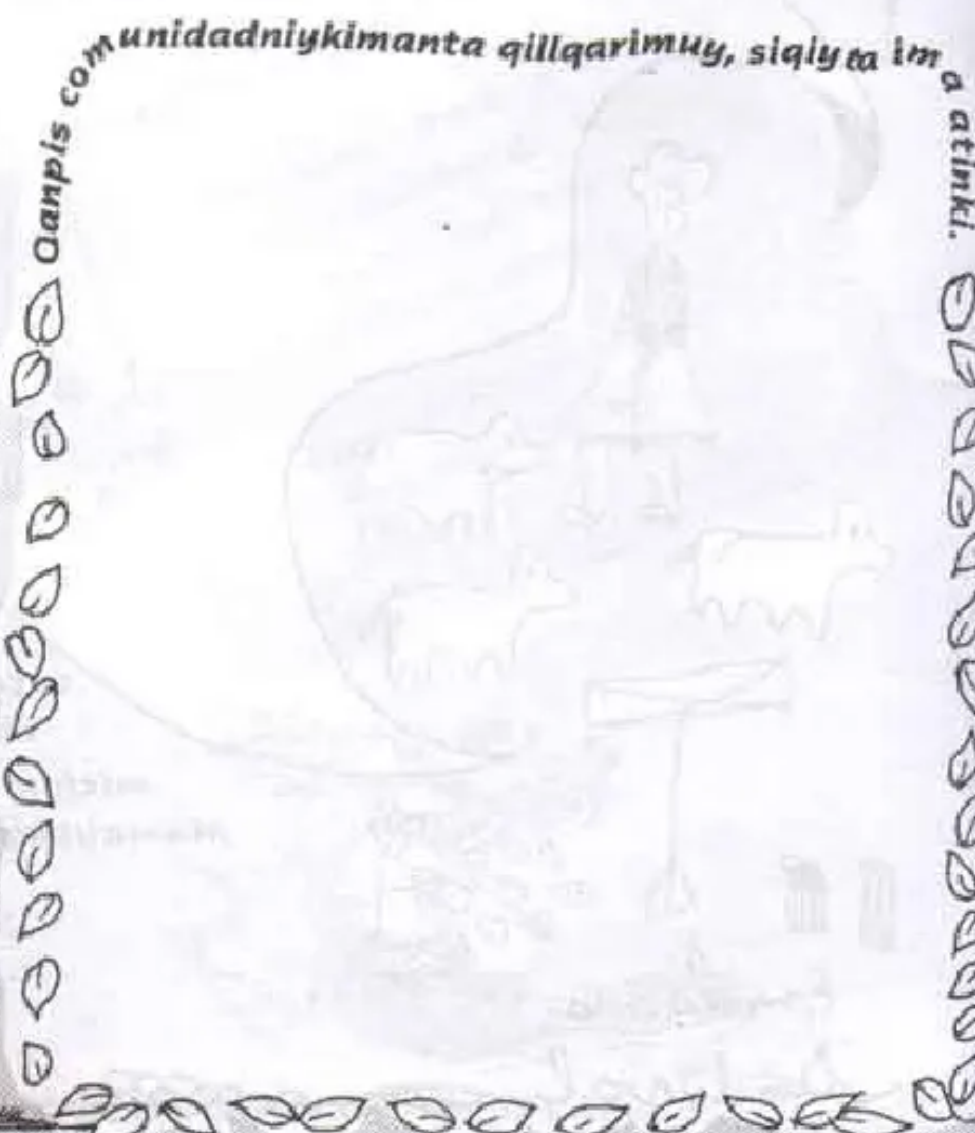
Jallp'aykupi, wasiypis
kakuchkan,
chaypitaq kawsayku. Nuqaykutaq
chay jallp'ata sumaqta jap'inayku
tiyan Nuqaykuqa mana chaymanta
kuyurisqaykuchu, chaykunata jark'asqayku.

Edwin Luna
kay siqiyta
ruwarin

Raul Luna Wallat'ani
Ayopaya chiqanmanta
kay mapata ruwarirqa

comunidadniykimanta qillqarimuy, siqiyta im
atinki. O

ninchik hkan..”

Añaskitu tukuy niqta purimun, chay puriyinpi tukuy imata qhawamun. Santusamantaq Kimsa kaq Marcha jallp'arayku ruwakurqa, chaymanta kay jinata willarichkan. Nuqanchikpis ñawirina?

Kay wallpaqta uman muyurpan, mana thapanman chayayta atichkanchu. Yanaparina yanhinta ragharispa thapanman chayananpaq.

Añaskitu: Santusa?

Santusa: Imata

Añaskitu: Ukta willarisqayki:

Indigenas, campesinos, colonizadores jatun Marchawan gobiernota, qhapaqkunata ima pasaq jullo killapi atiparqanku.

Santusa: Imapi.

Añaskitu: Runa masi mana jallp'ayuq

Jaqay Gran Chaco Tarija chiqamanta, jisq'un pachaq hectareasta jatun latifundio jallp'amanta qhichukapunku patronesmanta.

Santusa: Waliq ari, nuqanchikqa pisi

jallp'itapi kawsakunchik, jaqay oriente q'uñi jallp'apitaq qhapaqkunaq makinpi, may chhikachaq jallp'a kakuchkan, nitaq llank'ankuchu.

Añaskitu: Ari Santusa, uk runa

jinalla kuyurispa, imatapis tarinchik.

Santusa: Organizacionninchikwanqa,

nuqanchikpis kikinta atisunman ruwayta ichari?

"Sara mujuykuqa unaymantapuni"

Unidad Educativa
Kuyupaya Provincia Ayopayapi,
yachachiñinkuwan p'anqakunata
ruwanku, Janpi qhurasmanta,
puquykunamanta, waqkunamanta ima.
Kay kutipi Hernán Jimenes, Richar
Navia ima sara puquymanta
willariwanchik.

Ch'usu saramanta

Ch'usu saraqqa uywa qullpananpaq waliq. Kaytaqa
t'aqayku wakapaq, caballokunapaq,
burrkunapaq, muchukunapaq ima
tukuy uywakunapaq.
Hernán Jimenes.

Tani tani saramanta

Tani tani saraqqa sumaq mut'ipaq, chanta
wiñan lomapi, urapi grave jatunta wallqta
chuqllurinpis, wirunpis manchay misk'i.
Tani tani sara waliqllataq pitupaq, t'antapaq,
chaymanta lawapaq.
Richar Navia

Katawan, mamawan tukurina
Jallp'a
patapiqa
may chhika
llank'aywan
imallatapis
puquchinchik,
llaqtakunapitaq
puquyninchikqa mana
valenchu, qhasipaq
llank'anchik. Papa, sara
ima pisi qullqipa
feriakunapi ranqhakun. Ajina
ninku wakin tatakuna,
qankunari wawa jina
chaymanta yachankichikchu
manachu? tatakunawan
parlariychik, imanasunmantaq
pisi precio puquykunapaq
kaptin?

Comunidadespiqa tukuy laya sara tiyapuwanichik,
ima laya saratataq tarpunkichik, ima laya saratataq
riqsinki, chayta qillqariwaq:

- Uk:.....
- Iskay:.....
- Kimsa:.....
- Tawa:.....
- Phichqa:.....
- Suqta:.....
- Qanchis
- Pusaq:.....
- Chunka:.....

Umanchakuspa pukllarikuna

Imasmari imasmari imachus kanman

1. Wasi kuchupi uk phiña warmi
uman watasqa chukunman
2. Patanta rit'in urantataq paran.
3. Jaw jaw simicha. uchuluru ñawicha,
thapa chakicha, siki khiwicha.
4. Mast'a qara uya, papa qara ninri,
sara phuñi siñqa, wata purina wasa.
llant'a sipina chupa, jak'u ñatuq maki.
5. Kay urqullata wasaykuymán,
ñañaywan tinkurqakamuyman.

José Alarcón Zurita Raqaypanpa chiqamanta kay imasmarista qillqarimurqa

Teodoro Guzmán
Kuyupayamanta, provincia
Ayopaya, kay wakakunata
siqirisqa.

Qhawasqaykiman jina
imaninakuchkankumantaq.
Chayta qillqariy.

Teodoro Guzmán

